ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова НМР ВСП «ІІНО КНУБА»
Дмитро ПРУСОВ
від «23» вересня 2026 р.

КАРТА ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

КОНФЛІКТОЛОГІЯ І ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

1) Шифр за ОПП: ВК
2) Навчальний рік: 2026/2027
3) Освітній рівень: другий (магістерський) рівень
4) Форма навчання: денна/заочна
5) Компонента спеціальності: вибіркова
6) Семестр: 1
7) Викладач (розробник карти): д.пед.н., проф, проф. кафедри девелопменту та просторового планування ВСП «ІІНО КНУБА» **Лавріненко Олександр Андрійович** oleksandrlavrinenko@iino.in.ua Консультація в Zoom кожну п'ятницю з 18.00 до 19.00 Сторінка викладача на сайті ВСП «ІІНО КНУБА»: https://iino.knuba.edu.ua/2017-08-27-11-33-37/kafedry/kafedra-ekonomiky-menedzhmentu-ta-upravlinnia-terytoriiamy?view=article&id=2059:kraus-nataliya-mikolajivna&catid=2
8) Мова навчання: українська
9) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс) : філософія, історія української державності та культури, управління проєктами, інженерно-технічні заходи з цивільно захисту та охорони праці.
10) Мета курсу: формування у майбутніх фахівців системи спеціальних знань щодо психосоціологічних підходів у сучасній управлінській парадигмі; оволодіння сучасними психологічними методами ефективного використання людського ресурсу; розуміння психологічних основ системного управління організаціями; набуття вмінь психологічного аналізу внутрішнього й зовнішнього середовища організації і практичних навичок психологічного забезпечення професійної діяльності, прийняття адекватних управлінських рішень для створення належного соціально-психологічного клімату в колективі; оволодіння інноваційними методиками попередження та вирішення виробничих, міжособистісних, управлінських конфліктів.

11) Структура курсу:

Денна форма навчання

Лекції, год	Практичне заняття, год	Лабораторні заняття, год	Курсовий проєкт/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год	Форма підсумкового контролю
12	12	-	1	66	залік
Сума годин:			90		
Загальні кількість кредитів ECTS:			3,0		

Заочна форма навчання

Лекції, год	Практичне заняття, год	Лабораторні заняття, год	Курсовий проєкт/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год	Форма підсумкового контролю
8	6	-	1	76	залік
Сума годин:			90		
Загальні кількість кредитів ECTS:			3,0		

12) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Денна форма навчання

Лекції: – 12 год.

Тема 1. Предмет та методологічні основи психології управління. Психологічні основи управлінської діяльності. Психологічні особливості функцій управління. (1 год.).
Тема 2. Психологічні особливості особистості сучасного управлінця (1 год.).
Тема 3. Психологічні особливості добору кадрів та управління кадровою політикою (2 год.).
Тема 4. Конфліктологія як наука і навчальна дисципліна. Природа конфлікту (2 год.)
Тема 5. Класифікація конфліктів (1 год)
Тема 6. Сфери розгортання конфліктів (1 год)
Тема 7. Керування конфліктами та Засоби вирішення конфліктів (2 год)
Тема 8. Технології попередження конфліктів. Профілактика конфліктів в організаціях (2 год)

Практичні: – 12 год.

Тема 1. Психологічні особливості об'єкта управління (1 год)
Тема 2. Психологічні основи прийняття управлінських рішень керівниками. (1 год)
Тема 3. Ефективність різних стилів керівництва управлінського персоналу організацій. Феномен лідерства. (2 год)
Тема 4. Механізми виникнення конфліктів. (2 год)
Тема 5. Міжособистісний та міжгруповий конфлікти. (1 год)
Тема 6. Конфлікти у спілкуванні з ветеранами та ветеранками ЗСУ, особами з інвалідністю внаслідок війни та правила організації взаємодії (1 год)
Тема 7. Профілактика конфліктів . Керівництво, стиль управління та лідерство у подоланні конфліктів (2 год)
Тема 8. Стратегії управління персоналом для запобігання конфліктам (2 год)

Лабораторні: – 0 год.

Курсовий проєкт / Курсова робота / РГР / Контрольна робота (контрольну роботу з навчальної дисципліни студенти виконують відповідно до затвердженої тематики за їх власним вибором):

1. Психологічні особливості гуманізації управління.
2. Предмет та основні завдання психології управління.
3. Основні принципи та форми взаємодії керівників організацій та практичних психологів у розв'язанні управлінських проблем.
4. Компетентності, необхідні сучасному керівникові будівельної галузі та цивільної інженерії
5. Вимоги до особистісних характеристик керівників.
6. Психологічний аналіз прийняття управлінських рішень керівниками.
7. Психологічні особливості основних стилів керівництва у будівельній галузі та цивільній інженерії.
8. Професійна деформація особистості працівників організацій: причини виникнення та умови попередження.
9. Зміст та структура психологічного клімату в колективах організацій.
10. Зміст та структура комунікації в організаціях будівельної галузі та цивільної інженерії.
11. Психологічний аналіз комунікативних бар'єрів в організаціях.
12. Структура та динаміка конфліктів, які виникають в організаціях.
13. Психологічна характеристика основних способів поведінки особистості в конфлікті.
14. Шляхи попередження та «обходу» конфліктів в організаціях.
15. Психологічні умови розв'язання конфліктів в організаціях на основі співробітництва.

16. Психологічна сумісність. Психологічний клімат групи.
17. Шляхи попередження та подолання бар'єрів у спілкуванні.
18. Основні правила спілкування з ветеранами/ветеранами ЗСУ у колективі та соціумі.
19. Як правильно висловити вдячність особам з інвалідністю внаслідок війни, військовослужбовцям ЗСУ не нашкодивши їхній психіці.
20. Психологічна сумісність. Створення психологічного клімату групи.
21. Методи за допомогою яких здійснюється управління конфліктами та їх характеристика.
22. Суб'єкти конфліктного посередництва. Поняття про консенсус.
23. Способи поведінки в конфліктних ситуаціях.
24. Основні методи аналізу конфлікту.
25. Психічне здоров'я в системі управління людськими ресурсами.
Друга частина контрольної роботи – виконання завдань кейсових та ситуаційних.

Самостійна робота студента (66 год):

Тема 1. Еволюція психолого-управлінської думки: теоретичний аналіз (4 год).
Тема 2. Стрес та його вплив на працездатність в умовах війни. Самоменеджмент психічного здоров'я (6 год).
Тема 3. Психологія ділового спілкування. Інтерактивний та перцептивний рівні спілкування. (8 год).
Тема 4. Структура та динаміка конфліктів в організації та механізм його розвитку (12 год).
Тема 5. Управління конфліктами як аспект професійної діяльності сучасного управлінця, менеджера (6 год).
Тема 6. Розуміння конфлікту в межах різних психологічних напрямків та концепцій. (6 год).
Тема 7. Психологічні засади вирішення внутрішньо особистісних конфліктів. Чинники виникнення та загострення міжособистісних конфліктів. (12 год).
Тема 8. Управління конфліктами як цілеспрямованої діяльності. Оцінка ефективності різних видів стратегій вирішення конфліктів (12 год).
Завдання:
- до кожної теми виконати запропоновані завдання;
- брати участь у навчальній дискусії, тренінгу, зумовленого створенням навчально-експериментальної обстановки, що забезпечує розуміння учасниками групи того, які індивідуальні чи групові психологічні події відбуваються у процесах міжособистісного спілкування, як кожний з учасників впливає на інших;
- підготувати матеріал у вигляді презентації в PowerPoint на 10 слайдах щодо культури спілкування й шляхів подолання конфліктів у взаємодії з ветеранами/ветеранами ЗСУ. Кожен студент повинен описати проблематику такої взаємодії, окреслити ефективні способи вирішення й подолання конфліктних ситуацій під час висловлення вдячності воїнам ЗСУ.

16.2. Заочна форма навчання

Лекції: – 8 год.

Тема 1. Предмет та методологічні основи психології управління. Психологічні основи управлінської діяльності. Психологічні особливості функцій управління. (1 год.).
Тема 2. Психологічні особливості особистості сучасного управлінця (1 год.).
Тема 3. Психологічні особливості добору кадрів та управління кадровою політикою (1 год..).
Тема 4. Конфліктологія як наука і навчальна дисципліна. Природа конфлікту (1 год.).
Тема 5. Класифікація конфліктів (1 год.).
Тема 6. Сфери розгортання конфліктів (1 год.).
Тема 7. Керування конфліктами та Засоби вирішення конфліктів (1 год.).
Тема 8. Технології попередження конфліктів. Профілактика конфліктів в організаціях (1 год.).

Практичні: – 6 год.

Тема 1. Психологічні особливості об'єкта управління (0,5 год.).
Тема 2. Психологічні основи прийняття управлінських рішень керівниками. (0,5 год.).
Тема 3. Ефективність різних стилів керівництва управлінського персоналу організацій. Феномен лідерства. (о,5 год.).
Тема 4. Механізми виникнення конфліктів. (0,5 год.).
Тема 5. Міжособистісний та міжгруповий конфлікти. (1 год.).
Тема 6. Конфлікти у спілкуванні з ветеранами та ветеранками ЗСУ, особами з інвалідністю внаслідок війни та правила організації взаємодії (1 год.).
Тема 7. Профілактика конфліктів . Керівництво, стиль управління та лідерство у подоланні конфліктів (1 год.).
Тема 8. Стратегії управління персоналом для запобігання конфліктам (2 год.).

Лабораторні: – 0 год.

Курсовий проєкт / Курсова робота / РГР / <u>Контрольна робота</u> (контрольну роботу з навчальної дисципліни студенти виконують відповідно до затвердженої тематики за їх власним вибором):

1. Психологічні особливості гуманізації управління.
2. Предмет та основні завдання психології управління.
3. Основні принципи та форми взаємодії керівників організацій та практичних психологів у розв'язанні управлінських проблем.
4.Компетентності, необхідні сучасному керівникові будівельної галузі та цивільної інженерії
5. Вимоги до особистісних характеристик керівників.
6. Психологічний аналіз прийняття управлінських рішень керівниками.
7. Психологічні особливості основних стилів керівництва у будівельній галузі та цивільній інженерії.

8. Професійна деформація особистості працівників організацій: причини виникнення та умови попередження.
9. Зміст та структура психологічного клімату в колективах організацій.
10. Зміст та структура комунікації в організаціях будівельної галузі та цивільної інженерії.
11. Психологічний аналіз комунікативних бар'єрів в організаціях.
12. Структура та динаміка конфліктів, які виникають в організаціях.
13. Психологічна характеристика основних способів поведінки особистості в конфлікті.
14. Шляхи попередження та «обходу» конфліктів в організаціях.
15. Психологічні умови розв'язання конфліктів в організаціях на основі співробітництва.
16. Психологічна сумісність. Психологічний клімат групи.
17. Шляхи попередження та подолання бар'єрів у спілкуванні.
18. Основні правила спілкування з ветеранами/ветеранами ЗСУ у колективі та соціумі.
19. Як правильно висловити вдячність особам з інвалідністю внаслідок війни, військовослужбовцям ЗСУ не нашкодивши їхній психіці.
20. Психологічна сумісність. Створення психологічного клімату групи.
21. Методи за допомогою яких здійснюється управління конфліктами та їх характеристика.
22. Суб'єкти конфліктного посередництва. Поняття про консенсус.
23. Способи поведінки в конфліктних ситуаціях.
24. Основні методи аналізу конфлікту.
25. Психічне здоров'я в системі управління людськими ресурсами.

Друга частина контрольної роботи – виконання завдань кейсових та ситуаційних.

Самостійна робота студента (76 год.):

Тема 1. Еволюція психолого-управлінської думки: теоретичний аналіз (10 год.).
Тема 2. Стрес та його вплив на працездатність в умовах війни. Самоменеджмент психічного здоров'я (10 год.).
Тема 3. Психологія ділового спілкування. Інтерактивний та перцептивний рівні спілкування. (8 год.).
Тема 4. Структура та динаміка конфліктів в організації та механізм його розвитку (12 год.).
Тема 5. Управління конфліктами як аспект професійної діяльності сучасного управлінця, менеджера (6 год).
Тема 6. Розуміння конфлікту в межах різних психологічних напрямків та концепцій. (6 год.).
Тема 7. Психологічні засади вирішення внутрішньо особистісних конфліктів. Чинники виникнення та загострення міжособистісних конфліктів. (12 год.).
Тема 8. Управління конфліктами як цілеспрямованої діяльності. Оцінка ефективності різних видів стратегій вирішення конфліктів (12 год.).

Завдання:

- до кожної теми виконати запропоновані завдання;
- брати участь у навчальній дискусії, тренінгу, зумовленого створенням навчально-експериментальної обстановки, що забезпечує розуміння учасниками групи того, які індивідуальні чи групові психологічні події відбуваються у процесах міжособистісного спілкування, як кожний з учасників впливає на інших;
- підготувати матеріал у вигляді презентації в PowerPoint на 10 слайдах щодо культури спілкування й шляхів подолання конфліктів у взаємодії з ветеранами/ветеранами ЗСУ. Кожен студент повинен описати проблематику такої взаємодії, окреслити ефективні способи вирішення й подолання конфліктних ситуацій під час висловлення вдячності воїнам ЗСУ.

Методи навчання та їх застосування за темами

13) Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Бакаленко О. А. Психологія управління: навч. посіб. Харків: ХНУРЕ, 2020. 120 с.
2. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 456 с.
3. Конфліктологія : навчальний посібник / Л. В. Єременко. – Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2018. – 219 с. URL: http://www.tsatu.edu.ua/shn/wp-content/uploads/sites/59/konfliktolohija-.pdf.
4. Конфліктологія і психологія управління : навч. посібник / Р.А. Калениченко, А.С. Коханець. – Київ : КНУБА, 2021. – 167 с.
5. Конфліктологія і психологія управління : методичні вказівки до вивчення курсу / уклад. Р.А.Калениченко. – Київ : КНУБА, 2018. – 28 с.
6. Основи психології та конфліктології для фахової підготовки економістів : навч. посібник / Р.А. Калениченко, О.Є Харіна, К.М. Доценко. – Ірпінь : Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України, 2016. – 308 с.
7. Психологія управління: навч.-метод. Посіб. Для самост. Вивчення дисципліни / авт.-упор.: Н. В. Старовойтенко, В. І. Осипенко, І. А. Чемерис, Л. І. Білик, С. І. Ключка. Черкаси: ЧДТУ, 2020. 300 с.
8. Свидрук І.І., Миронов Ю.Б. Психологія управління та конфліктологія / Підручник. – Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. – 320 с.
9. Слободянюк А. В., Андрущенко Н. О. Психологія управління та конфліктологія: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2010. 120 с.
10. Фесенко Г. Г. Психологія управління та конфліктологія: конспект лекцій. Х.: ХНУМГ, 2013. 132 с.
11. Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П. Психологія управління: підр. [5-те вид. перероб. та доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2016. 492 с.
12. Штифурак В. Є. Психологія управління та конфліктологія : навч. посіб. Вінниця. 2017. 252 с.

Додаткова література:

1. Алєксєєнко Н. В. Конфліктологічна компетентність майбутнього інженера: теорія і практика. Директор школи, ліцею, гімназії : Всеукраїнський науковопрактичний журнал. Спец. тематич. вип. «Міжнародні Челпанівські психологопедагогічні читання». Київ : Гнозис, 2019. № 2. Том I (24). С. 181-190.
2. Афанасьєв М. В., Шемаєва Л. Г., Верлока В. С. Основи менеджменту: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / За ред. М. В. Афанасьєва. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2003. – 484 с.
3. Галаган В. Я., Орлов В. Ф., Отич О. М. Конфліктологія : конспект лекцій для підготовки магістрів усіх форм навчання. Київ : ДЕТУТ, 2008. 293 с.
4. Джелалі В. О. Психологія вирішення конфліктів / Джелалі В. О. – Харків-Київ, 2006. – 320 с.
5. Дзвінчук Д.І. Психологічні основи ефективного управління. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА». – 2000. – 280 с.
6. Долинська Л. В., Матяш-Заяц Л. П. Психологія конфлікту : навч. посіб. Київ: Каравела, 2017. 304 с.
7. Ємельяненко Л. М. Конфліктологія : навч. посібник / Ємельяненко Л. М., Петюх В. М., Торгова Л. В., Гриненко А. М. – К. : КНЕУ, 2005. – 315 с.
8. Кононець М.О. Психологія конфлікту. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017. 48 с
9. Конфліктологія: Підручник / Ред. Л.М. Герасіної, М.І.Панова. – Харків, 2002. 256 с.
10. Кукуленко-Лук'янець І. В. Психологія управління: навч.-метод. посіб. Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2012. 140 с.
11. Кубай О.Г. Управління конфліктами. Методичні вказівки для практичних занять. Вінниця : ВЦ ВНАУ. 2022. 65 с.
12. Прищак М. Д. Ділове спілкування: навч. посібник / Прищак М. Д., Залюбівська О. Б., Слободянюк О. М. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 128 с.
13. Прищак М. Д., Лесько О. Й. Психологія управління в організації: навч. посіб. [2-ге вид., перероб. і доп.]. Вінниця, 2016. 150 с.
14. Психологія управління: курс лекцій для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки «Практична психологія» / укладач О. С. Юрков. Мукачево: МДУ, 2017. 179 с.
15. Сивогракова З. А., Алєксєєнко Н. В. Психологія конфліктів. Соціально- психологічний вимір управління конфліктами: Конспект лекції. Харків: УкрДУЗТ. 2020. 52 с.
16. McConnon Shay & Margaret (2008). Conflict management in the workplace. 10. Zartman I William. (2008). Negotiation and Conflict Management Essays on theory and practice. 300 p.
17. Psychology of management : text of the lectures for students of all specialities of higher education establishments / Ed by Romanovsky A. G.; Gren' L.M., Knysh A. Ye. Kh. : NTU "KhPI", 2015. 116 p.

Нормативно-правове забезпечення:

1. Закон України «Про освіту» **(**Із змінами, внесеними згідно із Законами). Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text.
2. Закон України «Про вищу освіту**»**. Редакція від 31.07.2026. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.
3. Постанова КМУ № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності»**.** Редакція від 04.01.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text.
4. Наказ МОН № 509 «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України» від 22.05.2018 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text.

Інформаційні ресурси:

1. http://zakon4.rada.gov.ua/laws - Законодавство України.
2. www. Management.com.ua - Інтернет-портал для управлінців.
3. www.commonground.org.ua – Вирішення конфліктів в України та закордоном (Український центр порозуміння).
4. www.horting.org.ua/note/1455 – Психологічний захист та його механізм.
5. Книшова І. Ю. Інформаційний аспект управління політичним конфліктом в публічній сфері. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. №12. URL: www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1883 (Дата звернення: 19.08.2026 р.).

14) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів)

Поточне оцінювання та самостійна робота		Підсумковий контроль (екзамен / залік)	Сума балів
Результати роботи студентів під час семінару / практичної роботи; оцінювання самостійної роботи	Якість виконання індивідуального завдання (Курсового проєкту / Курсової роботи, РГР / Контрольної роботи)		
50	10	40	100

15) Умови допуску до підсумкового контролю:

- відвідування лекцій;
- активність на практичних заняттях та тренінгах;
- дотримання термінів виконання Курсового проєкту / курсової роботи РГР/Контрольна робота;
- дотримання умов академічної доброчесності.

16) Політика щодо академічної доброчесності: дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

17) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни та Google Classroom : https://classroom.google.com/h/st

18) Примітки:

Силабус з навчальної дисципліни "Конфліктологія і психологія управління" затверджено на засіданні кафедри девелопменту та просторового планування, протокол від «18» вересня 2026 за № 02/09.

Викладач (розробник) _____ Олександр ЛАВРІНЕНКО, д.пед.н., професор.

Зав. кафедри _____ Вікторія ЧУДОВСЬКА, к.е.н., ст. дослідник

Розглянуто і схвалено Науково-методичною радою ВСП «ІІНО КНУБА»,
Протокол від «22» вересня 2026 р. за № 2/2026-2027